

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszedésén
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 1.

A belényesi rémhírek.

Mikor Belényesről és az itteni iskolák körül különösen a román tannyelvű intézetekről van szó, a hírlapírói lelkiismeretlenség határt nem ismer. Ellenünk, belényesiek ellen a »magyar« hírlapírónak mindent lehet és szabad írnia. Hogy meddig jutottak e téren némely nagyváradai és ezek nyomán a fővárosi lapok is, annak ékesen szóló bizonyítéka a belényesi trachomáról költött járványhír. Addig híresztelték az itteni intézetekről, hogy valóságos fészkei a nagyban grasszó trachomajárványnak, hogy végül a dolog a katonai hatóságok fülébe is eljutván, azok elhatározták, hogy Belényes környékén, mint a mely trachoma által van inficiálva, az idén hadgyakorlatokat nem fognak tartani.

Ez már több volt kettőnél.

A főszolgabíró, meg a városi előjáróság, mely oly készségesen bocsátotta kezére a lapudósítóknak a trachomára vonatkozó adatokat, most, mikor meglátta, hogy a lavinaszerűen megnövekedett pletyka a város anyagi érdekeit sértette, tehát most már nem csak az oláh iskolákról van szó, legaróval védelmére siet a város hírnevének, és kiderül, hogy a trachomára vonatkozó hírek túlzottak voltak elannyira, hogy a városban és

környékén alig van 5--6 súlyos eset. Ami pedig a tanulókat illeti, azok, mielőtt szétmentek volna, csak május közepe óta ötször voltak szemvizsgálat alatt. A 19 trachomás között egyetlen súlyos beteg sincsen s a többiek, habár valamennyien nem is trachomások, szigorú és lelkiismeretes orvosi kezelés alatt állottak és állanak. Az összes esetek száma 52 volt, de gyógyulatlan még csak a 19 van, de mint mondám, ezek is könnyű természetű bajjal küzdenek.

Az egész dologból pedig az a tanúság, hogy a főszolgabírók és az alispáni iroda személyzete is nagyon jól tesz, ha nem bocsátanak közre minden válogatás nélkül minden hivatalos adatot mindenkinek. Én legalább azt hiszem, hogy hivatalos titok is van a világon s ennek mindaz tárgyát kell, hogy képezze, aminek közlése a közérdek ártalmára van, vagy lehet.

Nem szemrehányás képpen mondom ezt, hanem a jelen esetből nagyon jó lesz megtanulni, hogy Belényesben a románok érdekeit sem lehet már megsérteni, anélkül, hogy a magyarság érdekeinek ne ártanánk.

A belényesi főgimnáziumot és a hozzártatózó internátust azért akarták a leánynevelővel együtt mint piszokfészket feltüntetni, hogy így a városi és intézeti orvosnak keserű napokat csináljanak s a tanári kart felfelé úgy tüntessék

fel, mint valami veszedelmes bandát, a melytől az ifjúságot óvni kell.

És ime a járványról költött rémhír most a város jó hírnevén bosszulja meg magát.

Azt hitték az illetők, hogy majd a járvány elhíresztelésével sikerül az ifjúságot innen elriasztani. Feledték persze, hogy ez az itteni állami leányiskolák érdekeit még érzékenyebben fogja sújtani, mint a románokét. A magyar újságok nem igen szokták visszavonni, ha üzleti céljaik érdekében már valamelyes híresztelést közrebocsátottak. Bizonyos körökre nézve pedig nagyon is előnyös, ha Belényesen és környékén minden árucikk ára leszáll, mert így olcsóbban lehet venni a megszorult emberek árucikkait, hogy azokat aztán tovaszállítva jó magas áron értékesítsék.

Ne tessék azt mondani, hogy ez túlzás.

Minden gonoszságra nézve áll az: »Isfecit, cui prodest« »Az cselekedte, a kinek érdekében állott.«

Az itteni környékre elkezdve a tojás-kupeceken, a kupeceknek egész hálója vetette reá magát, úgy hogy magában Belényesben is a legprimitívebb élelmiszerek ára az eddiginél nemcsak jóval magasabb, hanem csaknem kétszerese annak. A vidéki parasztoktól még a város határán elszedik potom áron az árucikkeket, úgy hogy bármily jókor menjen ki valaki vásárolni, már csak

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az elnök.

A boulevardon két régi barát találkozik.
 — Nihil hisz ez Joliboy!
 — Lán, lám, kedves Gamiche! Milyen szerencsés véletlen, hogy épen veled találkozom, legrégebbi barátommal!
 — Mit keresel te itt Párisban? Hiszen ugy tudom, hogy Valenciennesben lakol. Mióta vagy itt?
 — Ma reggel érkeztem.
 — Bravo, tehát még teljes frissességben találalak. Remélem, néhány napig itt maradsz?
 — Igen... sok napig; egész életemen át. Tudniillik Párisba költöztem.
 — Csakugyan? Hát az üzleted?
 — Most adom el.
 — Joliboy barátom, én rejtett bút olvasok a szemeidben.
 Joliboy mélyen felsóhajt.
 — Jól olvasol, Gamiche barátom. Rejtett

bú... még pedig nagy tragikum az, ami bennem dul. Én halott vagyok!

— ???

— Igen, halott; nem létezem többé. Joliboy többé nem nézhet gentlemanok szemébe.

— Istenem, miket hallok! Jer, ülünk ebbe a kávéházba s meséld el nekem.

A kávéházban Joliboy a következőket mesélte el:

— Tudod, mindig becsvágyó voltam. Egész életem célja az volt mindig, hogy kiköszörüljem azt a hibát, hogy fűszerkereskedő vagyok. Szatóc... brrl nem előkelő társaságba való ember. Az én városomban különösen sok az előkelő ember; csak úgy hemzsegnek a királyság és első császárság korabeli nemesei. Azt hiszem, tisztában leszel a képességeimmel, ha tudomásodra hozom, hogy én, az egyszerű szatóc, hosszú évek fáradozásai után mégis felküzdöttem magam az előkelő társaságba. Amikor beválasztottak az előkelő klub tagjai sorába, egyenrangúnak ismertek el. Én azonban még nagyobb becsvágyat tápláltam magamban. Nem kiméltém költséget, fáradságot; estélyeket

adtam s valóságos jötevője lettem a vidéknek. Évente tízezer frankot fecsértem el ily módon... Nos, rátérek a tragikumomra. Miután minden becsületbírószágban, affaireben, társadalmi mozgalmakban vezérszerepet játszottam, sőt bejutottam a klub igazgatóságába tagnak, — ez idén azzal tüntettek ki, hogy az előválasztáson engem is jelöltek, még pedig első helyen. Határtalanul büszke voltam. Már látam magam a bankett-asztal fejénél, virágos karoszekében... mert ne feledd, a mi klubunk elnöke a legnagyobb méltóság a környéken.

Következett a választás napja. Lázasan izgalmmal vártuk az eredményt. Az első szavazatok következőképpen estek:

Joliboy	4 szavazat.
Sachier	1
Dupont	1
Turnier	1
és fehér lap	1

Összesen 8 szavazat, minthogy az elnök-választó igazgatóság 8 tagból áll. A fehér lapot én vetettem az urnába érthető okokból. Igen

A mai naptól kezdve! PFAFF-nál
Valódi Panama kalapok 6 frt. 50 és 10 frt.

második, harmadik, sőt sokszor negyedik kézből vásárolhat. A közvetítő kereskedelem valósággal eldorádóját alapította meg nálunk, a hatóságok szemeláttára.

Pedig a közvetítő kereskedelemről tekintve is, az utóbbi évek itt a drágaságot tolyton növelték. A környéken gyárak alakultak, ezek munkásait és egész személyzetét a belényesi piac látja el. A személyzet egy része Belényesen lakván, hogy lakáshoz jusson, a lakbéréseket valósággal kilicítálta bérelt lakásaikból, úgy hogy egy 150 forintos lakásért ma Belényesben 270—300 forint évi bért kell fizetni. Hogy ez hová vezet, azt el nem lehet gondolni.

Annyi tény, hogy ide nagyon tapasztalt és erős kezű vezetés szükséges, mert ha a drágaság felé így haladunk, egy esetleges nagy krach esetén száz- ezrek fognak itt koldusbotra jutni.

Ezen különben az uzsorásoknak egész hada dolgozik. Az analfabetaságot sehol sem fizeti meg drágábban a paraszt osztály, mint ezen a vidéken. És ha az állam a kilátásba helyezett uzsoratorvénnyel nem ad több módot az eddiginél az uzsora üldözésére, el lehet mondani Danteval:

»Lasciate ogni speranza voi eti entrate!«

Hogy a fennemlített trachoma járványban az intézeteknek mily szerepük van, arról még mindig meggyőződhetik mindenki, aki látni tud és akar. Sehol nagyobb rendet és tisztaságot nem láttam, mint az itteni leányinternátusban. Hasonlóképp áll a dolog a görög kath. fiuinternátussal is. A görög keleti fiuinternátus azonban a tolyton növekvő létszám befogadására már eddig is szűknek bizonyult. Nekik is építkezniök kell tehát ma holnap. A főgimnáziumot aug. elsejéig megtekintheti mindenki. Ha így néz e ki egy járványfészek? A fiúk itt tisztasághoz és rendhez vannak szokva, amit mindan hivatott látogatója ez iskolának ki is emelt

De hát az alaptalan híresztelések

ám, csak hogy érvényes választáshoz 5 szavazatra van szükség, hogy valaki elnökkel legyen.

Ismét összeült az igazgatóság s új választás kezdődött. Én — pokoli inger által hajva — a magam nevét irtam a szavazó lapra. Azt gondoltam, ezzel legalább az ötödik szavazat biztos. Dupont, aki a választás elnöke volt, aztán felolvasta a szavazatokat.

Nyolc szavazat volt — valamennyi az én nevemmel!

— Meg vagyok választva! Elnök vagyok! — ujjongott bennem a határtalan öröm.

Hanem Dupont így kiáltott fel:

— A szavazás érvénytelen! Joliboy ur önmagára szavazott, amit a klub alapszabályai becstelenségnek minősítenek s az illető tagot kizárják a klub kötelékéből! Fölkérem tehát Joliboy urat, távozzék közülünk! . . .

Ah, barátom, sohasem feledem azt a pillanatot, amikor halottként távoztam a klubból. A városban lehetetlen volt a maradásom; ide jöttem Párisba.

És most újra kezdem az életet . . . vagy — vagy pedig republikánus leszek . . .

— Szegény barátom! — sugta Gamiche mély részvétellel és könyvet törölt a szeméből. — Pincér, még két pohár sört!

Max-Alex.

céljai nem pedagógiaiak, hanem — üzletiek és nemzetközi. Így van és nincs másként.

Gedeon.

Bánffy mint — kivert szarvas. Szegedről jelentik: A szegedi újpárt bankettje alkalmával báró Bánffy Dezső tegnap este a Próféta vendéglőben heves ellenzéki beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy a helyzet ma nehezebb, mint 48-ban. Politikai, társadalmi és gazdasági katasztrófa előtt állunk. Nem látja az uralmon lévő politikai tényezők azon erejét, melylyel azt elkerülhetnők. A kiegyezés választójog és véderő ügye két éven belül alig lesz megoldható, mert az ellentétek oly nagyok, hogy a kibontakozás majdnem lehetetlen. A horvát kérdés 67 óta parlamentárizmusunk legnagyobb krízise. Mindig kitogásolta a fiumei rezolucionistákkal való tárgyalást, mert abban a horvát-szlavon széthúzó törekvések javára szolgáló engedményt látott. A nemzetiségi-eknek adott engedmények a magyar állami terület egységét veszélyeztetik. Horvátországban az autonómia örve alatt engedtek felnőni nemzedékeket, amelyek a törvénnyel és a történelmi fejlődéssel ellentétben, horvát-szlavon dalmát önálló állam létét hiszik és hirdetik s velünk a szövetséget csak egyelőre fogadják el, törekvésük pedig államiságukkal és nemzeti politikánkkal homlokegyenest ellenkezik. Nem reméli, hogy Rakodczayval és a rezolucionisták táborába hajtott emberekkel a megzavart egyensúlyt helyreállítani lehet, nem reméli ezt Wekerle erélyes képviselőházi kijelentése dacára, amely éppen a lényegét hagyta burkolt homályban. Amíg a bánban a korona vice-királyt lát, addig a magyar állami egységnek megfelelő kibontakozása lehetetlen. A képviselőházban nem lett volna szabad a horvát beszédet megengedni, mert az az állami tekintély és méltóság rovására ment. Messze van még az az idő, amikor komoly politikai kormányzat fog diadalmaskodni, de hiszi, hogy a kijózanodás elkövetkezik. Szóló ritkán beszél a képviselőházban, mert ott ma nem tűnnek ellentmondást vagy ellenkező véleményt. Egy ideig kitart még, de eljön az az idő, mikor mint kivert szarvas, szorongó szívvel félrevonul.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 1.

Justh Gyula elnök.

A múlt ülés jegyzőkönyvének még nem hitelesített részének hitelesítése s elnöki előterjesztések és irományok bemutatása után

Elnök: Jelenti, hogy a miniszterelnök előterjesztésére Ótelsége Pejasevics Tivadart felmentette báni állásából és helyébe Rakodczay drt. (éljenzés a függetlenségi padokban. Mély csönd a jobb középben) nevezte ki.

Hammersberg László jegyző felolvassa a feleletet váró interpellációk jegyzékét.

Elnök: A miniszterelnök ur kíván szólni.

Wekerle Sándor dr miniszterelnök: Beterjeszti a quotabizottság jelentését a tárgyalás eredménytelenségéről. Kéri a legközelebbi napok egyikére napirendre tűzni.

Elnök: Szétszattatik s legközelebb napirendre tüzetik. (Helyeslés)

A vasuti javaslat.

Következik: A vasuti szolgálati rendtartásról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalásának folytatása. Ki következik?

Jegyző: **Marurancics** Bogosláv.

Héderváry Lehel: Nincs itt. (Derűtség.)

Marurancics Bogosláv: Horvátul beszél (Alig hallani.)

Az elnöki széket **Rakovszky** István alelnök foglalja el.

Héderváry Lehel: Halljuk! Halljuk!

Marurancics Bogosláv: Határozati javaslatot ad be, mely szerint a javaslat címe töröltessék és helyébe az tétessék!

»Szolgálati pragmatika a vasutasok számára.«

Pénzes Bogdán; Horvátul beszél a javaslat címe ellen.

Elnök: **Privecsevics** Szveturán képviselő urat illeti a szó.

Privecsevics Szveturán: Horvátul beszél.

Elnök: (csenget) Figyelmezteti szót, hogy ugyanazokat, miket már elmondott ne ismétlje.

Privecsevics Szveturán: Befejezi beszédét.

Vinkovics: Horvátul beszél.

Elnök: Figyelmezteti, hogy a tárgyról szóljon.

Vinkovics: Tovább beszél.

Gál Gaszton: Halljuk! Halljuk! Kicsit erőltesse meg magát.

Vinkovics: Hangosabban beszél.

Elnök: Másodszor figyelmeztetem a képviselő urat, hogy ne térjen el a tárgytól. Harmadszori figyelmeztetésnél megvonom a szót.

Vinkovics: Tovább beszél.

Elnök: A képviselő urtól megvonom a szót. Ki következik.

Jegyző: **Bolics** Vatoszláv.

Bolics Vatoszláv: Horvátul szól.

Héderváry Lehel: Gyorsabban! Halljuk! Halljuk!

Elnök (csenget): Csendet kérek.

Bolics Vatoszláv: Tovább beszél.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a házszabályok értelmében beszédet olvasni tilos. (Helyeslés.)

Bolics: Horvátul mondja, hogy határozati javaslatot olvas.

Elnök: A Házban az a szokás, hogy a határozati javaslatot a beszéd végén olvasák fel.

Bolics: Folytatja.

Elnök: Másodszor figyelmeztetem a szónokot, ne térjen el a tárgytól. Harmadszor megvonom a szót.

Bolics: Határozati javaslatot nyújt be.

Budesaolevics Bude: Horvátul beszél.

Elnök: Figyelmeztetem a szónokot, hogy ne térjen el a tárgytól.

Budesaolevics Bude: Beszél.

Elnök: Másodszor figyelmeztetem a szónok urat, hogy ne térjen el a tárgytól. (Helyeslés.) Harmadszor a szót meg fogom vonni.

Budesaolevics Bude: Tovább beszél.

Elnök: A szót megvonom. Szólásra következnek?

Jegyző: **Liszbac** Mlade.

Liszbac Mlade: Horvátul beszél.

Popovics Dusán: Horvátul beszél.

Elnök: Teljesen osztom a képviselő ur nézetét, hogy ennek a javaslatnak a címe nem oly fontos, hogy annyit kellessen felette beszélni.

Az ülés tovább folyamán *Návay* elnökölt.

Egymásután hat képviselő szólalt felt, de mindannyit figyelmeztetni kellett, hogy a tárgyhöz szóljanak.

Ezek között volt *Grahovics* Mirkó, aki a házszabályokhoz szólott s azzal kezdte, hogy az elnök helyesen járt el, tehát nincs ok a házszabályokhoz szólásra. A szót megvonja.

A záró beszédekre került a sor. *Sipilo*, *Margolevics*, *Danyics* következtek szólásra. Utóbbi kérte, hogy beszédét holnap mondhassa el, de a Ház másként határozott.

Az ülés vége 3 órakor.

Képkiallítás.

Nekünk nagyváradiaknak igen ritkán van alkalmunk képkiallításokban gyönyörködni. És művészi kiállításban még ritkábban. Ezt leginkább annak tulajdoníthatjuk, hogy a művészetpártolás terén közönségünk zárkózott, már pedig támogatás híján nem boldogul a művész. A legutóbb itt időzött *Uránia* kiállítás ugyan elég látogatott volt, de az eladásra szánt képek nagyobb része visszakerült a fővárosba.

Ezek után mégis akadt egy bohém ember *Zeller* Mihály országosan ismert művész, aki merészet gondolva vándorkörútra indult, hogy tízeven keresztül festett képeit értékesítse. A képek nagyobb részt elkeltek már az előző kiállításokon, mindazonáltal hozzánk is érkezett 100 kép, melyből csinos és értékes kollektív kiállítást rendezett a mester egyik tehetséges tanítványával *Besenyő* Bélával egyetemben.

A képek mind igen érdekesek, s csinos művek. Nem az élet változataiból lopta le a mester azokat vászonra, hanem a legszebb s legbeszédesebb természete próbálta meg a leg-hűbb utánzatában megörökíteni. Tájépek ezek mesteri essettel megfestve. A legnehezebb és a legháladosabb modell a természet.

Az izlésesen rendezett kiállítást *Besenyő* állította össze. *Besenyő* neve sem teljesen ismeretlen a közönség előtt. Ő is rendezett szép sikeres kiállításokat már saját képeiből. — A mostani kiállításon mindössze néhány darab műve van, de ezekből ítélve is komoly ambíciós művészt látunk benne.

A képek közül különösen feltűnik a »Rákosligeti vasuti állomás«. Ebben a képben csupa izgalom van, pedig a fekete sínparókön kívül egy néni van csupán a vörösvasuti lámpások között. Nincs nyüzsgő élet, még a természet is pihen sűrű sötétséget le és mégis ez a kép olyan, mintha csupa ideges utas mozogna rajta.

»Az őszi erdő.« Annyi melancholiát csupán a természet tud az emberre hozni, mint ez a kép szomorúan összehajtó öreg fáival, s megsárgult hulló fa leveleivel.

Igen kedves a »Gázló« kép is.

»Zivatar előtt.« Ez a kép egyike a legjobban sikerült műveknek. Élethű színezés, amelyet csak a zivatart megelőző napsugár reflexióknál lehet látni. Ez a kép még szombaton el is kelt.

A »Tusnádi erdőrézlet«, a legkedvesebb képe a mesternek. A »Tavaszi erdő« élénk zöld színével, dus lombzatával magát a duzzadó életet tárja elé, minden reményével.

»Naplament.« Hangulatos kép. Itt a festő a magyar föld legszebb percét lopta s örökítette meg.

A felsoroltakon kívül még sok kép megérdemelné, hogy külön-külön elmondjuk impresszióinkat, melyeket a képek gyakoroltak ránk. Minden kép egy-egy poezis egy romantikus hely, melyhez a kép maga diktál mesét.

A kiállításra az a megjegyzésünk, hogy hasonló tájkép kiállításunk nem volt, ép azért ajánljuk a mestert s a már szintén mesterré vált *Besenyő* Bélát közönségünk pártfogására.

A kiállítást szombaton délelőtt nyitotta meg a főispán s még az nap délelőtt elég szép számú kép togyoit is el. A mester különben

hibetetlen alacsony árakat tűzött ki képeire, hogy magok a vevők megvannak lepődve. Hogy mily olcsó áron adják a képeket megemlítjük hogy az eddig 300—400 koronás képeket 100—150 koronáért értékesítik. Ezek közül azonban már igen kevés van, mert az eddig megtartott öt kiállításon megvették nagyobb részét.

Az eddig 100 koronára szignált képeket 20—60 koronáért adja jelenleg a mester, tehát olcsóbban, mint nyomtatott képeket lehet venni.

A kiállításra belépti díj 50 fillér, melynek ellenében kapott jegy egyszersmint tombola jegy is, mely részt vesz a csütörtöki tartandó tombola játékban, amikor öt kép lesz a nyermény tárgya.

Ajánljuk a kiállítást a közönség figyelmébe. —II.

A hadapródiskola záró-ünnepé.

— Kertiünnepély, sétahangverseny, tánc. —

Kedves, szép ünnepélyek emlékét eleve-niti fel az a meghívó, amelyet tegnap röpitett szét a posta Nagyvárad uri családjaihoz.

A nagyvárad honvéd hadapródiskola parancsnoksága a tanév befejezése alkalmából nagyszabású záró-ünnepélyt rendez, amely nemcsak versenyez a korábbi évek hasonló kedves ünnepélyeivel, amelyek a hadapródiskola falai között lezajlottak s ma is kedves emlékek, hanem változatosság, kedélyesség tekintetében felül is mulja azokat.

A szép ünnepély szombaton, július hó 6-án délután lesz. Az intézet parancsnoksága, tanári kara, de főleg a IV-ed évesek, akik már nemsokára hosszú kardot kapnak, már hetek óta buzgalommal készülnek, hogy olyan élvezetben részesítsék a meghívott közönséget, amilyenben nem mindennap van részük.

Ezt igazolja az ünnepély következő műsora:

Kerti ünnepély kezdete délután 6 órakor. Torna-, vivó- és lovaglási-gyakorlatok az intézet kertjében levő tornateren, a következő sorrendben: 1. felvonulás; 2. szabadgyakorlatok; 3. voltigálás (lovasszövendékek), 4. iskola-vívás és vivóakadémia, 5. feu de barre (lovasszövendékek), 6. partarre torna, 7. szertorna, 8. Gula, 9. Akadályáthatolás (lovasszövendékek.)

Kedvezőtlen idő esetén a lovasgyakorlatok 6 órától kezdődőleg a fedett lovardában, többi gyakorlatok a tornateremben tartanak meg.

Sétahangverseny kezdete este 7 órakor az intézet kertjében, előadja a József ezred zenekara.

Hangverseny után este 9 óráig szünet, mely idő alatt a jelvénynyel ellátott vendégek és hozzátartozóik a kertben és a főépület éttermeiben étlap szerint étkezhetnek, — részükre 9 órától tánc a torna és táncteremben.

Az aratás.

Az izgalommal várt aratási idő végre megérkezett. Talán sohse volt ily izgatott a gazda közönség mint épen most. Az őszi vetésekre rossz idők jártak s ez az ország minden részében érezhető is. A gazdákat általános aggodalom fogta el, mely folyton növekedett az aratási idő közeledtével. A munkások viselése általános sztrájkokra következtetett ez pedig kétszeres csapás.

A földművelésügyi miniszter jó előre megtette az intézkedéseket, melyek a gazda és a

munkás közti egyetértést voltak és vannak hivatva fenntartani.

A földművelésügyi miniszter intézkedésére az alispán körrendeletet bocsájtott ki minden főszolgabírónak, hogy az aratás megkezdéséről azonnal jelentsenek táviratilag. Az aratás tegnap a megye legtöbb részében megkezdődött.

A járási főszolgabírák közül a derecskei, a nagyszalontai, érmihályfalvai és margitai főszolgabírák tegnap megtették első sürgönyjelentéseiket.

A jelentések szerint az aratás a négy járásban megkezdődött. A hangulat három járásban megnyugtató, azonban az érmihályfalvai járásban mindjárt az első nap volt egy összetűzés a munkások és munkaadók között. Szalacson ugyanis *Glück* Adolf és *Benő* tegnap délelőtt, amikor megvoltak fogadva a munkások s már meg kellett volna kezdeniök a munkát egyszerre kijelentették, hogy ők nem dolgoznak. A munkaadók nagyobb kellemetlenségek elkerülése végett a munkásokkal egyezséget kötöttek, minek folytán hozzáfogtak az aratáshoz.

A főszolgabírák mindenütt megtették a kellő óvintézkedéseket az esetleg beálló kellemetlenségek gyors megszüntetése végett.

A most említett jelentésen még csupán az első s ezek kielégítő. A főszolgabírónak tolytonosan fog kelleni jelenteni az aratás minden mozzanatáról is.

UJDONSÁGOK.

* **A közs. polgári iskolák államosítása.** Dr *Döri* Ferenc törvényhatósági bizottsági tag beadványt nyújtott be tegnap Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben indítványozza, hogy írjon fel a város a kultuszminiszterhez a községi polgári tiu- és leányiskolák államosítása iránt. Ellenértékül ajánlja fel Nagyvárad város törvényhatósága, hogy az államosítás esetén az eddigi államségély mellett az összes községi elemi iskolákat felépíti és berendez, valamint a szükséges tanerőkkel ellátja. Ha az indítványt a város elfogadja s a miniszter a polgári iskolákat államosítja, öt év múlva a községi elemi iskolák annyira kifejlesztetnének, hogy az összes tankötele gyermekek kellő elhelyezést és oktatást nyerhetnének.

* **Szell halálhíre a börzén.** A börzéről jött ma a képviselőházba az a hír, hogy *Szell* Kálmán szélhűdés érte. Ez a hír a képviselőházban nagy konsternációt keltett, e hír hallatára az akkor tárgyaló minisztertanácsot is felhűggesztették. Csakhamar megjött a cáfolat *Rátótról*, hogy *Szell* Kálmán egészségben van birtokán, s egy *Szell* Bernát nevű börzeügynököt érte a szerencsétlenség, amit a börzén felhasználtak az értékek változására.

* **Vizvezeték Nagyváradról Debreczenbe.** Említettük, hogy ifj. *Rimanóczy* Kálmán műépítész azon tervvel foglalkozik, hogy a nagyvárad vizvezetékét akként bővítsék ki, hogy Debrecen is elláthassuk jó ivóvízzel, amiben a szomszéd városban olyan nagy a hiány. Ugy látszik, hogy ifj. *Rimanóczy* Kálmán komolyan megakarja ezen nagy tervét valósíttatni amely éppen nem kivihetetlen, csak óriási költséget igényel. Már kidolgozta részletesen indítványát, amelyet tegnap terjesztett be a város-

nál. Ebben számítások alapján mutatja ki, hogy mibe kerülne a nagy munka keresztülvitele. Az indítvánnyal közelebb részletesen foglalkozunk.

* **Az új munkásbiztosítási törvény életbelépése.** A folyó évi július 1-ével a betegsegélyező egyesületek és pénztárak életében nagy változások történtek, az új munkásbiztosítási törvény életbelépése alkalmával. A kereskedelmi miniszter körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy az új törvény életbelépésével július 1-én megnyílt az állami munkásbiztosítási hivatal, s úgy a munkásügyekben hozandó utolsó ítéletek, mint mindazon munkásügyi teendők, amelyek eddig a kereskedelmi miniszterium hatáskörébe tartoztak, kizárólag az állami munkásbiztosítási hivatalhoz osztattak be. Felhívja a miniszter a törvényhatóságokat, hogy ezen új hivatal működésében támogassák.

* **Az aratás és a nagyváradai bakák.** A címből, de a dolog lényegéből is az következik, hogy talán a nagyvárad ezredék parancsnokságai belátták az aratás nagy jelentőségét az egész nemzetre, de a kiszagadókra is és az aratásra a legénység egy részét hazabocsátják. Annál inkább remélhetette ezt mindenki, mert a temesvári hadtestparancsnok ilyen értelmű rendeletet ki is bocsátott. Ennek dacára, úgy értesülünk, hogy sem a 4. honvédezednél, sem a 37. gyalogezrednél egyetlen egy embert sem szabadságot aratás idejére. Többen jelentkeztek mindkét ezrednél, kiszagadók és azok fiai, kérve a szabadságolást, de az ezredparancsnokságok valamennyi kérelmet ridegen elutasították. Katonáéknak ez az érthetetlen eljárása csak az aratószerájokban vigéckedő hazátlan szociáldemokraták malmára hajtja a vizet s csak arra jó, hogy a munkásviszonyokat még rosszabbá tegye s a kiszagadók amúgy is nehéz helyzetét végletekig súlyosbítsa.

* **Oda kötötték a ló farkához.** Érmihályfalvai tudósítónk jelenti, hogy a járás területén kegyetlen tréfát üzött három ember egy alvó társával. Kéri Sándor szalacsi lakos tegnap délután a község határában a fűben heverészett s elaludt, mikor Popucz József és két társa lábánál fogva egy lónak a farkához kötözte. A három ember tette után a lovat megzavarta, mire az futni kezdett. A szerencsétlen embert mintegy 100 méterre vonszolta maga után a ló, amikor kitudott szabadulni veszedelmes helyzetéből. A két ember ellen megindította a hatóság a vizsgálatot. Kérinek komolyabb baja nem történt, mert a ló fűben vonszolta maga után.

* **Április 11. helyett március 15.** Győr-megye feliratot intézett az országgyűléshez, amelyben kéri, hogy április 11-ike helyett március 15-ikét iktassák törvénybe nemzeti ünnepé. A feliratban azon indokot hozza fel a többek között, hogy április 11-ikének megünneplése nem lett népszerű az ország lakossága előtt, s általános óhaj, hogy március 15-ike, mint a magyar szabadság felvirradásának emléknapja legyen nemzeti ünnep. Győr-megye feliratát pártolás végett Bihar-megye és Nagyvárad törvényhatóságainak is megküldötte.

* **Eljegyzések.** A nagyváradai előkelő leányvilág egyik kedves tagja, özv. dr. Brányi Gézáné született Magyar Gizella leánya Brányi Bözsike, június 30-án, vasárnap tartotta eljegyzését ifj. Govrik Ákos okleveles mérnökkel. Forvitk János fiatal derék iparos eljegyezte Szabó Lórikát, Szabó Antal nagyváradai iparos leányát.

* **Titkos pincék.** Bihar-megye szék-háza éppen elég régi ahhoz, hogy kopott, ócska épület legyen és elég kopott, ócska ahhoz, hogy ujat építsenek helyette, még mielőtt maga a

hatóság nem fog közbelépni. Az épület felépítése óta oly sok javításon és alakításon ment keresztül, hogy az eredeti tervvel össze sem hasonlítható. Az új generációból való hivatalnokok nem is emlékeznek egyes épület részekre, melyekre csak az eredeti terv, vagy pedig a véletlen vezet rá az embert. Így volt ez a napokban is. A megyeháza Széchényi-tér felőli bejáratának egyes részei súlyedni kezdtek, mire az alispán felbontatta a beton bejáratot. A felbontott talaj egyes helyeken kongott az ütésektől. A munkát teljesítő kőműves a bejárat alatt egy régi pince részletet talált, melyet valamelyik alakításkor befalaztak, de be nem tömtek s most ezek a pince bolthajtások roskadozni kezdtek. A felbontott részeket keresztül most be fogják tömni az üreget, nehogy tovább is fenyegetse a közönséget.

* **Meghalt, mert pupos volt.** Fodor Mihály gróf Stubenberg ispánjának Mariska nevű 23 éves leánya sokat busongott azért, mert bár csinos, sőt igen szép arcú, de pupos volt. E miatti bánatát még kiváló műveltsége sem bírta legyőzni. Különösen az utolsó időben sokat kesergett testi fogyatkozása miatt s került az embereket. Szüleinek, ösmerőseinek vizsgálatása sem bírta kedélyét megváltoztatni. A szegény leány kétségbeesése annyira fokozódott, hogy elvesztvén hitét, életkedvét, atyjának fegyverével szíven lökte magát.

* **Állami utépités.** A kereskedelmi miniszter értesítette Bihar-megyét, hogy a Bihar-megyén átvonuló felbértemplom—debreceni állami-ut illyei és nagyszalontai szakaszának újjáépítését elrendelte s a helyszíni bejáratát július hó 17-re tűzte ki, Bihar-Illye községbe. A helyszíni bejáratát Pünkösdy Ferenc műszaki tanácsos vezeti.

* **Áthelyezés.** A kultuszminiszter dr. Bozoky Kálmán közalapítványi ügyészt a buziási kerületi ügyészségtől saját kérelmére a közalapítványi kir. ügyigazgatósághoz helyezte át.

* **A debreczeni dalárda Nagyváradon.** A debreczeni dalegylet, mely diadallal járta be nem csak hazánk nagyvárosait, hanem Konstantinápolyban, Belgrádon, Fiumében és Lembergben és kitűnő elismerést szerzett a magyar dalnok, augusztus harmadik hetében a révi barlanghoz rendez kirándulást. Ez alkalommal városunkban dalestélyt fog rendezni, melynek egész jövedelmét, valamely városi jótékony célra kívánja felajánlani. Megvagyunk győződve, hogy városunk közönsége nemcsak szívesen várja az országszerte híres dalegyletet, hanem tömeges részvételével a jótékony célt is elő fogja mozdítani.

* **Kedélyes élet a Püspökfürdőben.** A kánikulai forróság a fürdőknél meghozta a vendégsereget. Aki teheti, menekül a városból egy kissé hűsebb helyre. A közeli Szent László (Püspök) fürdőben is nagyszámu és előkelő fürdővendég időzik. Ez a régi jónevű fürdő is, sőt talán Kernács János bőrele óta még inkább, mint azelőtt, igazán az előkelő közönség üdülő és gyógyuló helye; nemcsak a fürdővendégek, de a kirándulók tekintetéből is, s valóban mindjobban megkedveli intelligens közönségünk ezt az évről-évre szépülő pompás fürdőt. A legszebb nyári mulatságok itt vannak. Ez évben már a jogászok, a kath. kör tartották itt előkelő színvonalon álló mulatságaikat s a jövő szombaton a magántisztviselők táncestélyére gyűl össze a remek fürdőben Nagyvárad előkelő közönsége. Azonkívül a legelőkelőbb társaság gyűlnek ki naponta. Az elmúlt szombaton a kir. ítélőtábla birói kara, családostul rándult ki kedélyes összejövetelre és társasvacsorára s ugyancsak akkor itt tartottak összejövetelt a mérnökök és építésszek. Mindkét előkelő társaság a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak

Kernács János előzékeny, figyelmes gondoskodásáról, kitűnő ételei és italairól, amelylyel vendégeinek kényelmét és meglegedését igyekeznek biztosítani. A nagy gyógyerejű fürdőben éppen ily gondoskodással figyelnek a vendégek kényelmére, ami egy gyógyfürdőnek első követelménye. Aki uri társaságot, igazi kényelmet és kitűnő ellátást ófajt üdüléshez, az bátran felkeresheti a Püspök-fürdőt; itt mindezt megtalálja.

* **Öngyilkos leány.** Bagamér községben Nagy Juliánna 19 éves leány nagyon szerelmes volt egy legénybe, aki azonban nem viszonozta szerelmét, hanem más leány után járt. Nagy Juliánna szerelmi bánatában felakasztotta magát.

* **A Bazárkertbeli kabaret** ma, kedden este teljesen új műsorral és új tagokkal lép a közönség elé. *Sisters Florelis* angol pajzstáncosnők, a *Latour kettős*, térfi és nő operaparodisták, *Smith et Bella Fachson* néger ének- és táncoktatók, *Propper* Rezső zongoraművész, *Sáfrány* Vilmos a budapesti Királysínház tagja, énekes és táncos komikus, *Zsoltoványi* Jenő jellemkomikus, a 7 éves csodababa *Ferenczy* Mata, továbbá *Solti* Vilma a kitűnő hangú primadonna és *Illés* Magda lépnek föl ma este a kabaret színpadán. A nagyváradai intelligens közönség nagyon megkedvelte a Bazár-kabaret előadásait, mert ezek amellet, hogy élvezetesekek és igazán művésziek, mellőzik az orfeumok trágárságait úgy, hogy a legdísztingváltabb családok is élvezettel mulathatnak ezeken az előadásokon. Belépőjegy 1 korona, fenntartott hely 2 korona.

* **Elveszett.** Merész Lipótné szül. Kurucz Piroska f. hó 28-án d. e. 9—11 óra között a Kapucinus-u. és a Kispiac-tér közötti uton egy drb. arany fülbevalóját, mely két kis keleti gyönggyel és két gyémánt kövel volt díszítve, elvesztette. Fülbevaló értéke 70 korona. Megtaláló felhívatik, hogy a fülbevalót a rendőrségre szolgáltatassa be

TANÜGY.

Polgári tanárok gyűlése. Július 3-án és 4-én lesz az Orsz. Polg. Isk. Egyesület közgyűlése Pécsen. Városunkból 8-an vesznek részt, még pedig: Winkler Lajos, Óó Dezső, Gábel Jakab, Biró Márk, Mikusai József, Molnár Béla, Steiner Ida és Radóné F. D. A közgyűlésen tisztujtás lesz, a mi általános s országos érdeklődést keltett már hónapokkal ezelőtt. A tisztikarban jelölve van Óó Dezső Nagyváradról igazgatótanácsosnak.

Rabok vizsgája. A nagyváradai és Bihar-megyei rabsegélyező egyesület által fenntartott rabiskolában szombaton volt meg az évszázó vizsga, mely meglepő eredményvel végződött. A vizsgálat 9 órakor vette kezdetét. Jelen voltak Rádl Ödön elnök, Görömbey István, dr. Böszörményi Géza, Korn Lajos, dr. Fráter Pál és Vértési Andor rabtanító. Mintegy 40-en vizsgáztak le két csoportra osztva és pedig kezdők és haladók osztályára. A rabok mind dicséretre méltó haladást mutattak fel, ami úgy a tanító lelkiismeretes munkásságának, mint a rabok szorgalmának tulajdonítható. A számtanból meglehetősen nehéz feladatokat oldottak meg olyanok, kik csak pár hónapja tanulnak. A földrajzban is meglehetősen tájékozottsággal bírnak a rabok. Az egész éven keresztül tanusított szorgalmukért Rádl Ödön adományából 5—5 korona jutalmat kaptak Jelinek Sándor, Nagy Bálint, Bence Lajos, Dudás Kozma könyvjutalmat kaptak. Biró Mihály, Peiner Imre, Puskás Zsigmond, Almási János, Papp Imre, Bodó Imre, Balék Gyula, Ivánka Tivadar, Berke Lajos és Cs. Nagy Imre. A vizsga befejeztével Jelinek csinos beszédet mondott a megjelent egyetemi tagok előtt. Rövid beszédében fogadalmat tesz társai nevében is, hogy a jövőben a becsület utjáról

le nem térnek. Egyszersmint megköszöni, hogy oly jóindulatban viselkedtek velük szemben állandóan. A rab beszéde után Rádó Odón szólott. Megköszönte a szép szavakat. Ezek azonban — ugymond — akkor lesznek szépek, ha nemcsak betanultak, hanem átértették is lesznek. Fő a megbánás és tisztelet a törvény iránt, mely hasznos tagot akar nevelni a becsület utjáról félrelépett emberekből.

Évzáró iskolai ünnepély. A nagyváradi községi polgári fiúiskolában június 29 én volt a záróünnepély, mely alkalommal Winkler Lajos igazgató intézett beszédet a tanári karhoz és ifjusághoz. Kartársainak köszönetet mondott a tanév folyamán kifejtett buzgalmukért: az ifjuságot további szorgalmas tanulásra és jó magaviseletre buzdította, 40 jeles tanulónak kiosztotta a jutalomkönyveket 120 kor. értékben, s a tornaverseny győztesének 20 koronát, melyet a községi iskolaszék ezuttal is kegyesen adományozott. A szózáttal ért véget a különben is eredményes tanév.

TÁVIRATOK.

A horvát obstrukció letörése.

Budapest, jul. 1. A függetlenségi pártban nagy türelmetlenség észlelhető a horvát képviselők viselkedése miatt. Hír szerint találtak módot az obstrukció letörésére. A Budapesti Napló azt írja, hogy a német birodalmi gyűlésben kipróbált en bloc módszerhez folyamodnak. E szerint csak a címet olvassák fel s az elnök nyomban felteszi a kérdést, elfogadják-e az összes szakaszokat. Így egy szavazással keresztül esnek. Hír szerint már holnap megtörténnek ez a döntés.

A lejtőn lefelé.

Genf, július 1. Tegnap nevezetes szavazás volt a genti kantonban. A kanton népe az egyház és állam külön választásáról szavazott s az erre vonatkozó törvényt 7656 szavazattal elfogadták 6822 szavazat ellen.

Az osztrák szocialista vezér a Házban.

Budapest, július 1. (Saját tudósítónktól) Pernersdorfer osztrák reichsrathi képviselő, az osztrák szociáldemokraták vezére, aki pár napig Budapesten időzött, ma megjelent a magyar képviselőházban. Az előző napon a népgyűlésen elmondott beszéde miatt ellenszenvesen fogadták. Az újságírók között akart helyet foglalni, de azok tiltakoztak az ellen s kiutasították. A hírlapírók viselkedését általában helyeselték s hangoztatták, hogy a belügyminiszternek az ilyen embert ki kellene toloncolni az országból.

Betiltott Garibaldi ünnep.

Trieszt, július 1. A július 4 ére tervezet nagyszabású Garibaldi ünnepet a rendőrség betiltotta.

Elhunyt diplomata.

Budapest, július 1. Nigra Konstantin az olasz diplomáciai kar egyik kiváló tagja, volt bécsi olasz nagykövet meghalt. A diplomata sokszor megfordult Budapesten is, ahol rokonszenveztek vele s becsülték. Részt vett az olasz egység létrehozásában s a 3-as szövetség létesítése és fenntartásában.

SPORT.

Céllövészet. A nagyváradi Polgári lövöldében a június hónapban megtartott 4 napi céllövészetet összesen 1180 golyó lett kilőve, melyből a céltábla találosokat leszámítva, kört talált 804 löveg 4519 köregegyesével, 170 tarack és 60 mélylövessel. Ezuttal ismét beigazolást nyert az a tény, hogy e nemes sport kedvelői a lövölde regényes löterén mily szépen megállták helyüket. 12-ös körbe lőttek: Vomácska József 7, Knauer Károly 5, Mezey Mihály 4, Török László 4, Kálmán Sándor 2 és Székely Sándor 1-szer. 11 és körbe: Török László 9, Mezey Mihály 8, Kálmán Sándor 8, Knauer Károly 6, Vomácska József 5, és Székely Sándor 1-szer, taracklövészek: Török László 48, Knauer Károly 34, Vomácska József 34, Mezey Mihály 30, Kálmán Sándor 18, Székely Sándor 6, mélylövészek: Török László 13, Mezey Mihály 12, Knauer Károly 11, Kálmán Sándor 10, Vomácska József 12, Székely Sándor 2. Köregegyesek: Török László 75, Kálmán Sándor 68, Vomácska József 64, Mezey Mihály 62, Knauer Károly 60, Székely Sándor 42. Díjakat nyertek: körlövészekre: arany díjakat: Kálmán Sándor és Vomácska József, mélylövészekre: ezüst díjakat: Mezey Mihály és Kálmán Sándor.

NYILTTÉR.

Dr. Krüger Aladár
ügyvédi irodáját
Szalárdi (rég. Posta)-utca
7. sz. alá (saját házába)
helyezte át.

Dr. Krüger Jenő
ügyvédi irodáját
Szalárdi-utca 7. sz. alatt
megnyitotta.

Vettük a következő értesítést!

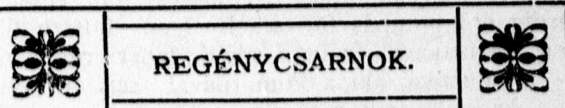
Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. **Eredeti Panama-kalapok.** Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zsefr ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a birneves **Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.**

Művészelet.

Irta: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. — 68.

Észbontó fájdalom szorongatta Natália szívét, ha visszagondolt a multra, amidőn szeretteltjes lelkesedésében, az utolsó zenei költőnek nevezte őt — ellentétben az ujjkor többi zeneszerzőjével, kiket zenei töprengőknek nevezett.

Pirulás nélkül nem gondolhatott vissza többé e tulbecsülő itéletére.

A »töprengők« mind tulemelkedtek rajta, nagy nevetek vívtak ki maguknak, mig Lensky műveiről már senki sem beszélt — s a legszomorubb volt a dologban — hogy Natália sem szerette már hallani.

Hová lett az édes, napmeleg, elragadó elem, mely első apró munkáit jellemzé. Hová lett a lángoló, komoly ihlet, a szivreható fájdalom, mely később műveiben nyilvánult?!

Elálmosító egyhangúság, lármás üresség voltak ujjabb szerzeményeinek legjellemzőbb vonásai. Itt-ott ugyan felmerültek még egyes csodás szépségű dallamok, de hát kinek lehetett volna türelme a gyér oázisokat felkeresni e kiégett zenei pusztaságban.

Egy izben Natália a legóvatosabban valami megjegyzést tett legujabb kompozíciójára, Lensky azonban, ki eddig változatlan szelidséggel fogadta volt az efféle figyelmeztetéseket, most indulatosan felpattant és több napig ingerült maradt irányában. Azon időtől fogva semmit sem szólt többé, engedte menni a maga útján, ugy, amint mindenben szabadjára hagyta, csak hogy azt az utolsó vékony szálcskát szét ne szakítsa, mely férjét még hozzá fűzte.

Harmadszor is elolvasta a levelet. »Üzleti ügyek foglalják le«, suttogja csendesén. »Üzleti ügyek!« Lipscséből ír. Miért nem szólít fel, hogy ott felkeressem? Végre is vállat von; — minek is töprengeni az effélék felett.

Egyszerre láng borítja arcát és lélekzete eláll. Egy pohár vizet tölt magának, egy porcellán csészéből néhány darabka jeget dob belé és mohón önti le a hűsítő italt.

— A »geniek« mindig ilyenek, folytatja magánbeszédét — mig egyre nyugtalanabbá válva sétál fel s alá a szobában. Majd az ablakhoz lép és mélázva tekint ki.

Mély elbágyadás borong mindenben, a hársak, fehér porba mintegy beburkoltan, alszanak, a lábaiknál álló márvány-hősök boszus képeket vágnak, mintha már megunták volna, hogy állványaikon kiszárittassák magukat. Fenyegető fekete árnyakat vetnek rézszt, a fehér, a poros utra. A köemlékek egyike mellett fekete pudli kutya fekszik a hátán és iszonyuan bajlódik, hogy a szájkosarat orráról letépje; az emberek fáradtak és halaványak s ahol csak szerét ejthetik, árnyékba igyekeznek jutni.

Minden és mindenki kerüli a napot. Ily forró, száraz, nyomasztó nyárra, emberemlékezet óta nem emlékeznek.

És egyszerre Natáliát is megragadja az a nagy, forró vágyódás, mely enyhe árnyék után — oly árnyék után, melyben megpihenhetne és felejtethetne!

A nyomasztó, szorongó érzés szive táján mind tisztábban fejlődött ki és végre szuró testi fájdalom alakjában nyilvánul. Keblére teszi kezét; az orvosok nyugalmat, nagy kiméletet tanácsoltak neki, intették, hogy kerüljön minden hatalmas felindulást, benyomást, mert szive meg van támadva.

Egyszerre görcsös zokogásban tör ki. Kimélje magát! . . . Erdemes-e még neki a kimélet, a fáradozás e nyomorult élet meghoszabbításáért? Erdemes-e ujra — meg ujra egész a posványig lehajolni azért a nyomorult morzsányi boldogságért, mit koldus alamizsnakén dobnak ölébe?

Ekkor nyílik az ajtó; egy bájos, körülbelül tiz éves leányka rohan be, nagyszemű, vidám, térdig érő pompás fűrtökkel, igen hosszú fekete harisnyával és igen rövid fehér ruhában. — Maschenka, aki a komornával sétálni volt. Az első, amit megpillant, alig hogy anyját megölelte és lelkendezve előadta sétájának aprólékos történetét — Lensky levele, mely az asztalon maradt.

— Ah, a papától! — kiáltja és csodálatos szemei felragyognak. — Mikor jön, holnap? — Egyáltalán nem jön, feleli Natália fáradtan. — Nélküle utazunk Trouvilleba. — Nélküle! — ismétli Maschenka és nagyszemű angyal-arca hossza nyulik. — Ah! — folytatja, figyelmesen nézve anyja arcát, hát azért sirtál, mamuskám?

Natália nem felel, de fejét csaknem dacosan fordítja el gyermekétől.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Magyar Takarékszövetkezet. Tegnapelőtt alakult meg a legújabb piculás szövetkezet *hétezer* névjegygyel. A szövetkezet elnöke *Lukács Géza* ezredes, alelnöke *Köszeghy József*, igazgatósági tagjai az elnökön és alelnökön kívül *Kurländer Ede*, *Darvassy Lajos*, *Sziládky Ernő*, *Adorján Emil*. A felügyelő bizottság elnöke *Kerekes Elek*. A szövetkezet tagjai a befizetéseket otthon teljesíthetik s a szövetkezet pénzbeszedője a tagok lakására megy a befizetésekért. Részjegyzéseket folyton elfogadnak.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, július 1.		
Buza okt.	50 kilogrammonként	10.21
Rozs okt.	— — — — —	8.32
Zab okt. re	— — — — —	7.27
Tengeri májusra	— — — — —	5.83
Tengeri jul.	— — — — —	5.91

Értéktözsde.

Budapest, július 1.		
Osztrák hitelrészvény	— — —	651.50
Magyar hitelrészvény	— — —	752.54
Leszámitoló bank	— — —	496.50
Rimamurányi	— — —	54.00
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	668.—
Közuti vasut	— — —	545.50
Városi villamos vasut	— — —	294.50

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 július 1-én.		
Magyar aranyjárdék 4%	— — —	110.85
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.35
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.38
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	95.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölesön	— — —	191.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	144.—
Osztrák járadék papirban	— — —	97.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	99.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	116.—
Osztrák korona járadék	— — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	17.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	751.50
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	651.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	668.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.17
Német birodalmi márka	— — —	117.82
London vista	— — —	241.—
Páris vista a	— — —	95.82
20 márkás arany	— — —	23.53

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Az iskolák igazgatóit tisztelettel felkérjük, hogy a vezetésük alatt álló iskolák érte-

sítőjét mielőbb küldjék be lapunk szerkesztőségének, hogy azokról idejében közölhessünk kritikai ismertetést

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUOSKIOS GYULA.

Uj fényképészeti és festészeti műterem
Nagyváradon.

LEMBERT EDE

fényképészeti és
festészeti műterme

mely a modern kor kívánalmainak megfelelően teljesen ujonnan épült Rákóczi-ut 8. szám a. (Fő-u. Györffi-ház)

megnyilt.

Műtermében készít:

Platin képeket

Aquerelleket

Olajfestményeket

és régi képek után új másolatokat.

Elsőrangú kivitel!

Hirdetmény.

Óvadekkel rendelkező
pénzbeszedő

felvétetik.

Ajánlatok alulírott pénzintézetnél nyújtandók be.

Magyar Bank Részv. Társaság.

Biharfüred

a legkellemesebb üdülőhely

és minden igényeket kielégítő klimatikus

gyógyhely

junius hó 15-én megnyitott, mely bővelkedik a legremekesebb természetű szépségekkel. Igen kellemes, északi szélről védett éghajlattal. Modernül berendezett 70 vendégszobával. Kitűnő konyhával és ellátással.

Klimája befolyásolja a légzést, azt kiadóbbá, mélyebbé teszi, az anyagcserét tetemesen fokozza, a vérkeringést emeli, a test hőmérsékét szabályozza, az izomzat tevékenységét emeli, az étvágyat, emésztést fokozza s az álmatlanságot megszünteti, az izzadást megszünteti.

Vasutállomás Belényes

Prospektust kívánatra bélyeg és díjmentesen küld a

Fürdőigazgatóság.

Nagyvárad CABARET

a Bazár
kerthelyiségében
kedvezőtlen
idő esetén az
étteremben.

Ma

július hó 2-ától

teljesen új műsor az ujonnan szerződött tagok fölléptével.

Szenzatio attraktio.

Smith et Bella Fachson:

néger ének- és tánckettős.

Ferenczy Mata

a 7 éves csodagyermek új műsorral.

Kisters Florettos

pajzstáncosnők.

A tatour kettős

férfi és női opera parodisták.

Sáfrány Vilmos

a budapesti királysínház tagja énekes és tánckomikus.

Zsoltoványi Jenő

jellemkomikus, valamint

Solti Vilma

énekesnő

Illés Magda

disense

Nógrádi Gizi

szubrette stb.

karmester

Propper Rezső

zongoraművész.

Vitéz Róbert

conferenciére.

Belépődíj 1 kor. Fentartott hely 2 korona.

Kezdeté fél 9-kor.

Tisztelettel:

Hatvani Károly,

a Cabaret színpad igazgatója.

7265,7266—1907.

Hirdetmény

az II-ik Ujvárosi-kerületi III. oszt. kereseti adó, bányaadó és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó kiszámítási javaslatokat tartalmazó lajstromok közzététele és az adókiivetés körüli eljárás tárgyában.

A múlt év óta keletkezett III. oszt. ker. adó alá tartozó haszonhajtó foglalkozásokról szerkesztett és az adókiivető bizottság elé terjesztendő adókiszámítási javaslatokat kitüntető lajstrom valamint nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójavaslatát kitüntető lajstrom 8 napra július hó 2-től július 9-ig a városi adóhivatal 13 ik sz. szobájában kitételtvén, azokat mindenki megtekintheti s az öt vagy másokat illető adójavaslatokra nézve észrevételeit megteheti; ezen észrevételek a fenti határidő alatt írásban a m. kir. pénzügyigazgatóságnál, utóbb az adókiivető bizottságnál — melynek tárgyalásairól az adózók külön hirdetmény útján tudósíttatnak — terjeszthetők elő.

Az adókiivető bizottság ülései nyilvánosak lévén, ott minden adózó megjelenhetik. (l. 1883. XLIV. t.-c. 24. §.)

Az adókiivető bizottság a kitűzött sorrend szerint megvizsgálja az adózók bevallását és a kir. pénzügyigazgatóság által készített adókiszámítási javaslatokat s tekintettel az illető adózó vagy mások vagy pedig a kincstári képviselő által tett észrevételekre s egyéb rendelkezésére álló adatokra, megállapítja minden egyes adóköteleseknek adóösszegét, azt még az ülés folyama alatt az illető adólajstromban bejegyezteti és ebbeli végzését kihirdeti.

Az adókiivető bizottság végzése kihirdetettvén, az érdekelte adóköteles félnek j gában áll az ülés folyama alatt élő szóval az iránt nyilatkozni, kívánja-e az ügyet és ha igen, mely indoknál fogva a felszólamlási bizottsághoz felebbezni.

Hason nyilatkozatra van jogosítva a jelenlevő adókötelesek bármelyike és pedig nemcsak a saját, hanem más adójára nézve is, ha a bizottság által hozott végzés eredményében aránytalanságot vél hebizonyíthatni, akár saját magára, akár másra kivetett adótételre nézve.

A felebbezés indokainak írásban kifejtésére a tárgyalásnál jelenlevő felebbezőnek a kihirdetésétől számított 8 napi határidő adatik.

Az az adózó, aki az adókiivető bizottság ülésében akkor, midőn adóügye tárgyalatott, jelen nem volt, a bizottság végzése elleni felebbezését az illető ülés folyama alatt megrovott adózók névjegyzékének a bizottság tárgyalásainak helyiségeitől szolgáló ház kapujára való kifüggesztésétől számított 15 nap alatt a pénzügyigazgatóságnál adhatja be.

Oly esetben, midőn az adókiivető bizottság a m. kir. pénzügyigazgatóság által javaslatba hozott adótétel felemelését határozta, erről az illető adózót, ha a határozat kihirdetésénél jelen nem lenne, írásbeli végzéssel külön értesíti oly hozzáadással, hogy ha e végzést felebbezni kívánja, az abbéli felszólamlás írásban a végzés kézbesítésétől számított 8 nap alatt az adóügyi előadónál vagy helyettesénél bevény mellett benyújtható.

Ellenben azok az adózók, kik abban a községben (városban), melynek adólajstromában adójuk kivetett. nem laknak és az ülésben jelen nem voltak, a hozott határozatról írásban értesítettnek s felebbezéseiket a végzés vételétől számított 15 nap alatt nyújthatják be a pénzügyigazgatóságnál.

A felebbezés a kivetett adónak behajtását nem gátolja, amennyiben azonban a felebbezés tárgyát képező adóösszege, a múlt évre kivetettnél nagyobb, a felebbezés a két összeg közötti különbözetre nézve birtokon belül történhetik.

Az adóköteles fél a felszólamlási bizottságnak határozata ellen szóval vagy írásban panaszt emelhet.

A panasz a felszólamlási bizottság határozatának kézbesítésétől számított 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságnál adandó be s felette a magyar kir. közigazgatási bíróság határoz.

A panasznak halasztó hatálya nincs (1883. évi XLIV. t.-cz. 34. §.)

Kelt Nagyvárad, 1907. július 1.

Városi adóhivatal.

Alairási felhívás.

a Magyar Takarékszövetkezet első évtársulatába való belépésre.

Az évtársulat kezdődik 1907. évi július hó 1-én és tart 1910 évi június hó 30-ik napjáig

Mibelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek után való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligenyeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesített befizetések négyötöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti.

Egy üzletrész hetenkint 20 fillér befizetésére kötelez. Az aláírás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A Magyar Takarékszövetkezet tagjai kényelmére azt az újítást hozza be, hogy a befizetések eszközlése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönniök, am tetemes idővesztéssel jár, mert a szövetkezet (óvadék mellett alkalmazott) pénzeszedője minden héten felkeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előírt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi június 1. napján.

A Magyar Takarékszövetkezet alapítói.

A szövetkezet a MAGYAR BANK r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazár-épület.)

Legjobbak
a
Moskovits
cipők.
Kossuth-utca 5.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern stíl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak
Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000.000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára leendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal birnak olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentertatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6%-os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot terít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi július 15-ig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetéséről ideiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésekre vonatkozó intézkedéssel.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Brün-königsfeldi gépgyár

ajánlja kitűnő szerkezetű benzin és petróleum motórait, kisipar-takarmány, kannák, víztelepek, satöbbi részére 2—30 lóerőig, benzin lokomobilokat és benzin-lokomobilos cséplőkészleteket, legolcsóbb üzem szivó gázmotókat.

Kerületi képviselő: **Hensenkamp Ernő, NAGYVÁRAD,**
Szent János-utca 12. sz.

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Elsőrangú gyártmány!

Lukács Aladár

*elsőrangú kalap-, fehérnemű- és uri-
— — — divat üzlete — — —*

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Nagyvárad középiskolai Internátus.

Nagyváradon, a Tisza Kálmán-téri Elek-féle házban (9. sz.) folyó évi szeptember hó 1-én
gimnáziumi, reáliskolai, felső kereskedelmi
és polgári iskolai tanulók részére

az internátusban a második évfolyam nyílik meg.

Egyenkénti tanítás nevelő tanárok vezetése és ellenőrzése mellett, szigorú korrepetálás
és naponkénti kihallgatás a feladott leckékből.

Az intézet a város legegészségesebb helyén fekszik, közel a tanintézetekhez.

Bő tájékoztatást kívánatra ingyen küld az intézet tulajdonosa és vezetője, a kivel értekez-
hetni lehet naponként 9-től 12-ig

Nagyvárad, 1907. június 14.

Dénes Pál,
intézettulajdonos és igazgató.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Utazási és fürdőidény

alkalmából

megőrzés végett elfogadunk

Értékpapirokat

Betéti könyvecskéket

Értéktárgyakat

Ékszereket

Csomagokat és dobozokat (lepecsételve)

Saját betéti könyvecskéinket díjtalanul

Az átvett tárgyakról **elismervényt**

adunk — és **mérsékelt** őrzési díjat

számítunk.

Biharmegyei Takarékpénztár

Kossuth Lajos-utca.

Kisasszony

ki a pénztárkezelésben és könyvelésben
jártas, felvétetik

Lukács Aladárnál.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hírneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kisfürdő-u. 17. sz. alatti saját házamban megnyitott szabó üzletemre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak színtartó, erős, jó szövetből való elkészítését jutányos árban elvállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

Nagyvárad, Fürdő-utca 17. szám.

HAÁSZ MANÓ női kézmű- és divatáruháza NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején

Mindenkit meglepő nagy mennyiségű nyári ujdonságok érkeztek. Gyönyörű
sima és mintázott grenaduok, paplanok, sima és aszurozott ruhavásznak
himzett batisztok és remek kivitelű sephirek, blousok. Ugyszinte batiszt és
vászon, himzett ruhák. Továbbá minden cikkben is óriási nagy raktár.

S tekintettel a nálam lévő mindenki által ismert óriási forgalomra, az áraim legolcsóbbak.